PEDAGÓGIATÖRTÉNETI SZEMLE

AZ MTA PEDAGÓGIAI TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁGA NEVELÉSTÖRTÉNETI ALBIZOTTSÁGÁNAK FOLYÓIRATA

JOURNAL OF THE SUB-COMMISSION FOR HISTORY OF EDUCATION AT THE SCIENTIFIC COMMITTEE ON PEDAGOGY OF THE HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

SOPRONI EGYETEM KIADÓ

Szerkesztői bevezető

CSEPREGI Zoltán[1] – UGRAI János[2]

[1]Tanszékvezető, egyetemi tanár DSc | Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti Tanszék
[2]PhD, habil. egyetemi docens | Miskolci Egyetem Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar Történettudományi Intézet

[1]MTMT: 10001259 | [1]ORCID 0000-0002-6193-6123 | [2]MTMT: 10012621 | [2]ORCID 0000-0001-7200-3006
[1]zoltan.csepregi@lutheran.hu |[2]janos.ugrai@uni-miskolc.hu

Minden bizonnyal van szimbolikus ereje annak a ténynek, hogy a Magyar Tudományos Akadémia neveléstörténeti folyóirata egy *Evangélikus iskolázás a királyi Magyarországon* című lapszámmal állítja helyre a működését. A magyarországi neveléstörténészek közel egy évtizede indították útjára a *Pedagógiatörténeti Szemlé*t, amelynek kiadása egy időre megszakadt. Az újraindítás körüli lehetőségeket és körülményeket számba véve arra jutottunk, hogy a folytonos működés és megjelenés leginkább egy lapszámonként részben vagy egészben tematikus logikában szerkesztett, a nevelés-, oktatás- és művelődéstörténeti kérdéseket hangsúlyosan interdiszciplináris mezőbe helyező folyóirat esetén garantálható a legnagyobb eséllyel.

Ennek szellemiségében szerkesztjük a következő lapszámokat – bevonva a szerzői gárdába az MTA Neveléstörténeti Albizottságának tagjai mellett egyház- és társadalomtörténészeket, irodalomtörténészeket és történeti szociológusokat, filozófusokat és levéltárosokat stb. egyaránt. Célunk ezzel bevallottan a pedagógia- és iskolatörténeti kutatások, s általában a neveléstörténész szakma képviselőinek tudatosabb pozicionálása a hazai és nemzetközi felsőoktatási és tudományos kutatói terepeken – s nem utolsósorban a neveléstörténeti stúdiumok mára aggasztó mértékű visszaszorulásának lassítása a felsőoktatás különböző képzéseiben.

Talán nem túlzás a megállapítás, miszerint ehhez a vállaláshoz ünnepi módon kapcsolódik az első lapszám témája. Luther Márton 1524-ben írta *Keresztény iskolák állítása* című művét. Programadó írása épp 500 éve jelent tehát meg, s sok tekintetben az ebben foglaltakhoz köthetjük a kora újkori Európa szellemi megújulásának nyitányát, az iskolázás és művelődés új hullámának, a reformáció által életre hívott felekezeti szintű kulturális versengésnek a kezdetét.

Kötetünk ennek apropóján tekinti át az elmúlt évtizedek evangélikus oktatást érintő kutatási eredményeit. Ezt a feladatot sürgetőnek gondoljuk: Szelényi Ödön több mint száz éve (1917-ben) adta közre azóta is alapműként forgatott könyvét a hazai lutheránus iskolázásról. Ezt újabb szintézis azóta sem követte. Mi több, az egyes szellemi centrumok viszonyait feltáró esettanulmányok is el-elmaradozgattak, hosszan hiányolhattuk joggal a különböző részkutatásokat. Úgy tűnik, az utóbbi egy-két évtizedben örvendetesen mozgásba lendült a szakma, s bár új szemléletű evangélikus iskolázástörténeti szintézis megírására még nem elegendőek az újabb eredmények, s egyes iskolaközpontok kapcsán továbbra is inkább csak fájó hiányokat tudunk megállapítani, egyfajta seregszemlére azért már megérett az idő. Az alábbiakban egy ilyen áttekintésre teszünk kísérletet. Az egyes tanulmányok így nemcsak önmagukban hordoznak további kutatásokat inspiráló értéket, hanem együttesen megrajzolják azt a tablót is, amelyből látható: hol tartunk a 21. század első negyedének végén az immár 500 éves lutheránus iskolázás múltjának feltárásában.

Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább! 4.0 Nemzetközi
Creative Commons License CC-BY-NC-SA Deed
DOI: 10.22309/PTSZEMLE.2024.1.1